

LZG-41023-1/2008, P/08/116

Pan
Tadeusz Jędrzejczak
Prezydent Miasta Gorzowa Wlkp.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze skontrolowała w Urzędzie Miasta Gorzowa Wlkp. realizację Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2006 r. do 30 czerwca 2008 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 20 lutego 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezydentowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Urzędu w kontrolowanym zakresie.

1. Ustanowiona rozporządzeniem nr 2/2006 z dnia 3 lutego 2006 r. Wojewody Lubuskiego aglomeracja Gorzów Wlkp. obejmowała Miasto Gorzów Wlkp. oraz część obszaru pięciu okolicznych gmin, tj. Deszczno (8 miejscowości), Bogdaniec (10), Lubiszyn (5), Kłodawa (9), Santok (8). Równoważna liczba mieszkańców aglomeracji (RLM²) określona została na 239.800. Na podstawie dokumentów planistycznych gmin wchodzących w skład aglomeracji (studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), zaplanowano budowę 264,2 km sieci kanalizacyjnej, doprowadzającej ścieki komunalne do wybudowanej wcześniej miejskiej oczyszczalni ścieków w Gorzowie Wlkp. NIK pozytywnie

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701

² RLM oznacza ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych, wyrażony wskaźnikiem pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania na tlen (BZT₅) w ilości 60 g tlenu na dobę.

ocenia fakt, że niektóre miejscowości z gmin ościennych Gorzowa Wlkp. już w latach 2002-2006 objęte zostały zbiorczym systemem kanalizacji sanitarnej. Na koniec 2005 r. eksploatowano 285,2 km sieci, w tym 180,1 km w Gorzowie Wlkp. W okresie poprzedzającym utworzenie aglomeracji realizowane były zadania inwestycyjne przez Związek Celowy Gmin MG-6 w ramach projektów Phare:

- PL 0108.02 „Oczyszczalnia ścieków w Gorzowie Wlkp. Budowa systemów kanalizacyjnych w gminach Związku Celowego Gmin MG-6”,
- PL 2003/005-708.09 „Budowa kanalizacji sanitarnej w Gorzowie Wlkp. i sąsiednich gminach”.

Na realizację zadań w zakresie oczyszczania ścieków na obszarze obecnej aglomeracji, w latach 2003 – 2006 wydatkowano 9.140,24 tys. euro, w tym 6.042,56 tys. euro ze środków Unii Europejskiej (Phare i SAPARD), przy czym w 2006 r. - 2.656,37 tys. euro. Beneficjentem środków finansowych z funduszu Phare i realizatorem inwestycji w tym zakresie był Związek Celowy Gmin MG-6.

2. Od początku 2006 r. do końca I półrocza 2008 r. na obszarze aglomeracji wybudowano łącznie 86,7 km (w tym w 2006 r. 85,4 km) nowych sieci kanalizacji sanitarnej oraz zmodernizowano 1,7 km sieci istniejących, przy czym 24,6% długości sieci wybudowanej oraz 100% zmodernizowanej dotyczyło Miasta Gorzowa Wlkp. Nowe odcinki sieci zrealizowane zostały zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego oraz na podstawie ostatecznych decyzji o pozwoleniu na budowę.

Dalszą realizację KPOŚK w zakresie rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze aglomeracji zaplanowano na lata 2010-2013 w ramach projektu „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na obszarze Związku Celowego Gmin MG-6”. Zadanie to, według założeń, ma być zrealizowane przy udziale środków Unii Europejskiej (Fundusz Spójności). W tym celu, na zlecenie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, opracowane zostało w październiku 2008 r. Studium Wykonalności (do zakończenia kontroli w Urzędzie trwała analiza Studium), w którym określono m.in. nadrzędny cel ww. przedsięwzięcia, jakim jest ochrona wód powierzchniowych, do których odprowadzane są ścieki oczyszczone z istniejących obiektów oczyszczalni ścieków niespełniających norm polskich i unijnych (Różanki i Gralewo), a także realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Według założeń Studium, wykonanie przedsięwzięcia pozwoli na objęcie zorganizowaną infrastrukturą kanalizacyjną ok. 95% mieszkańców aglomeracji Gorzów Wlkp. Na lata 2010-2013 zaplanowano budowę ok. 168 km kanalizacji sanitarnej (w tym 37,15 km sieci na obszarach i w strefach ochronnych) wraz z

odpowiednią ilością przepompowni sieciowych lub ich modernizacją, na zasadzie promienistego przyłączania kolejnych miejscowości. Wskaźnik koncentracji na obszarach zabudowanych wyniesie 122 Mk/km, a więc będzie korzystniejszy w porównaniu do wskaźnika określonego w § 3 ust. 4 rozporządzenia Ministra Środowiska.³

3. Na obszarze aglomeracji funkcjonują 3 oczyszczalnie ścieków, w tym dwie na terenie gmin Kłodawa i Santok. Miejska oczyszczalnia ścieków w Gorzowie Wlkp. została w latach 2006-2007 zmodernizowana w celu oczyszczania ścieków zgodnie z parametrami określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzeniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego⁴. Aktualnie działanie oczyszczalni oparte jest na procesach mechanicznego oczyszczania ścieków oraz biologicznych procesów prowadzonych w wydzielonych komorach reaktora biologicznego z osadem czynnym, jak również chemicznego strącania.

Pozostałe oczyszczalnie ścieków, tj. w Różankach na terenie gminy Kłodawa oraz w Gralewie na terenie gminy Santok, ze względu na trudności w zakresie spełnienia obowiązujących norm i parametrów dla ścieków oczyszczonych, przewidziane są do likwidacji, a ścieki skierowane będą do systemu kanalizacyjnego Miasta Gorzowa Wlkp.

W latach 2010-2013 planowana jest kolejna modernizacja oczyszczalni ścieków w Gorzowie Wlkp. związana z utylizacją osadów ściekowych. W opracowanym Studium Wykonalności przyjęto rozwiązanie polegające na termicznej utylizacji osadów w piecu fluidalnym.

4. W strukturze Urzędu nie wyznaczono komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za koordynację i monitorowanie realizacji KPOŚK. Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśniła, że „...koordynację działań realizowały w swoim zakresie Urząd Miasta - Wydział Inwestycji, Związek Celowy Gmin oraz PWiK sp. z o.o.”.

W Wydziale Inwestycji wskazano pracownika do „kontaktów” z Lubuskim Urzędem Wojewódzkim w zakresie sprawozdawczości, jednak obowiązku tego nie ujęto w zakresie czynności służbowych pracownika. Uchybienie to naprawiono w toku kontroli NIK w ten sposób, że pracownikowi uzupełniono 8.01.2009 r. zakres czynności służbowych o „prowadzenie dokumentacji i sprawozdawczości związanej z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych”.

³ 120 Mk/km - rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz.U. z 2006 r. Nr 11, poz.10 ze zm.).

⁴ Dz.U. Nr 168, poz. 1763, uchylone z dniem 31.07.2006 r., a od tego dnia obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. (Dz.U. Nr 137, poz. 984).

Sprawozdania z realizacji KPOŚK za lata 2003 – 2005 oraz za 2006 r. sporządzone były w Urzędzie tylko w zakresie spraw dotyczących Miasta Gorzowa Wlkp. Pismem z 17 lipca 2007 r. Lubuski Urząd Wojewódzki uregulował zasady sporządzania sprawozdań zbiorczych przez gminę wiodącą w aglomeracji i sprawozdanie z realizacji KPOŚK za 2007 r. zostało sporządzone po zebraniu danych z gmin wchodzących w skład aglomeracji.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezydentowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.